

Geneza i historia rozwoju gleb Kujaw

Gleba jest często określana mianem „zwierciadła krajobrazu”. Ma ona bowiem zdolność do zapisywania w swoich właściwościach cech środowiska, w którym powstała i funkcjonowała, a także jego transformacji. Celem niniejszego projektu jest odtworzenie historii i genezy gleb dominujących w dwóch typach krajobrazów kulturowych charakterystycznych dla obszaru Kujaw, na podstawie informacji zapisanych we współczesnych oraz kopalnych i reliktowych cechach pokrywy glebowej. Dobór obszaru badań jest podyktowany kontrastowym zróżnicowaniem warunków środowiska naturalnego oraz form wielkopowierzchniowego gospodarczego użytkowania przez człowieka oraz jego reprezentatywnością dla całej strefy polskich i środkowoeuropejskich nizin.

Kujawy czarne to obszar występowania jednych z najżyźniejszych gleb Polski nazywanych czarnymi ziemiąmi. Współcześnie jest to jeden z najważniejszych obszarów rolniczych naszego kraju. Kujawy białe są zajęte głównie przez piaszczyste gleby bielcowe. Gleby te charakteryzują się bardzo niską przydatnością rolniczą, jednak stanowią podstawę gospodarki leśnej.

Właściwości jednych i drugich gleb są często niezgodne z charakterem dzisiejszego środowiska glebotwórczego. Wyjaśnienie przyczyn tych rozbieżności ma być efektem realizacji niniejszego projektu.

Porównanie tych dwóch odrębnych, ale sąsiadujących ze sobą obszarów umożliwi sformułowanie prawidłowości funkcjonowania i ewolucji pokrywy glebowej, które pozwolą na lepsze zrozumienie relacji człowiek-środowisko w strukturze krajobrazu nizin Polski i Środkowej Europy.

Projekt, jakkolwiek opiera się o badania pokrywy glebowej, ma charakter interdyscyplinarny, rozpatrując zagadnienia z zakresu paleopedologii, paleogeografii i geoarcheologii, a także funkcjonowania i ewolucji krajobrazu. W badaniach zostaną zastosowane metody kartograficzne (GIS, kwerenda dokumentacji archeologicznej w odniesieniu do uwarunkowań środowiskowych), terenowe (dokumentacja obiektów, pobór próbek) oraz laboratoryjne (oznaczenie podstawowych i diagnostycznych właściwości gleb, datowania radiowęglowe, mikromorfologia, badania paleobotaniczne).